

ΘΕΜΑ 1ο

Ο Γιώργος είναι μαθητής της Γ΄ τάξης του γυμνασίου από μεσοαστική οικογένεια. Επιθυμία της μητέρας του είναι απλά να σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο, ώστε να διοριστεί στο δημόσιο για να «εξασφαλίσει το μέλλον του», όπως λέει η ίδια. Ο Γιώργος έχει πολύ μέτριες επιδόσεις στο σχολείο και δεν του αρέσει το διάβασμα. Του αρέσει να επιδιορθώνει βλάβες με τα υδραυλικά και τα ηλεκτρικά στο σπίτι, επιδιορθώνει τη μηχανή του παλιού αυτοκινήτου του πατέρα του. Είναι κατεξοχήν πρακτικός, ερευνητικός και καλλιτεχνικός τύπος, με βάση το τεστ ενδιαφερόντων της τυπολογίας του Holland. Έχει αυτεπάρκεια σε πρακτικές / χειρωνακτικές και δημιουργικές δραστηριότητες, αλλά και ο ίδιος πιστεύει ότι κατέχει τις αντίστοιχες δεξιότητες. Φαίνεται να παίρνει αποφάσεις κυρίως με λογικό τρόπο. Πως θα συμβουλευάτε το Γιώργο, αλλά και τη μητέρα του

Η περίπτωση του Γιώργου είναι ένα κλασικό παράδειγμα ασυμφωνίας μεταξύ γονέων και παιδιού σχετικά με το επαγγελματικό μέλλον, όπου οι φόβοι της μητέρας για την κοινωνική ασφάλεια συγκρούονται με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες του παιδιού. Βασιζόμενοι στην τυπολογία του Holland, ο Γιώργος ανήκει στον πρακτικό (Realistic) και καλλιτεχνικό (Artistic) τύπο, με έμφαση σε χειρωνακτικές, τεχνικές και δημιουργικές δεξιότητες. Συμβουλευτική προσέγγιση για τον Γιώργο:

1. Ενίσχυση της αυτογνωσίας και αυτοεκτίμησης

- α. Να τον βοηθήσετε να αναγνωρίσει ότι οι δεξιότητές του (υδραυλικά, ηλεκτρολογικά, μηχανικά) είναι πολύτιμες και ζητημένες στην αγορά εργασίας.
- β. Να τον ρωτήσετε: *«Ποιες δραστηριότητες σε γεμίζουν; Πώς φαντάζεσαι τον εαυτό σου σε 10 χρόνια;»*

2. Εξερεύνηση εναλλακτικών εκπαιδευτικών / επαγγελματικών δρόμων

- α. ΤΕΕ (Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια): Ειδικότητες όπως μηχανικός αυτοκινήτων, ηλεκτρολόγος, ή υδραυλικός θα τον ενίσχυαν οικονομικά και επαγγελματικά χωρίς ακαδημαϊκή πίεση.
- β. ΙΕΚ (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης): Πιστοποιημένα προγράμματα με άμεση εισαγωγή στην εργασία (π.χ. τεχνικός κλιματισμού, ηλεκτρονικών συστημάτων).
- γ. Δυνητική εξέλιξη: Να τον ενημερώσετε ότι μετά το ΤΕΕ μπορεί να συνεχίσει σε ΑΕΙ/ΤΕΙ (π.χ. Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών) αν αλλάξει γνώμη.

3. Σύνδεση με την αγορά εργασίας

- α. Προτροπή για πρακτική άσκηση σε συνεργεία ή εταιρείες για να δει πραγματικές ευκαιρίες.
- β. Επίγνωση ότι οι τεχνικές ειδικότητες έχουν υψηλή ζήτηση και καλές αποδοχές (ειδικά με εξειδίκευση).
 - Να τον βοηθήσετε να εκφράσει με σταθερότητα και σεβασμό τις επιλογές του, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά επιχειρήματα. *«Μαμά, ξέρω να φτιάχνω πράγματα και μου αρέσει. Αυτό μπορεί να με βοηθήσει να*

βγάλω λεφτά νωρίς και να είμαι ανεξάρτητος». «Αν τελειώσω ένα TEE, μπορώ να δουλέψω αμέσως και αν θέλω, μετά να σπουδάσω κάτι άλλο».

4. Ανάπτυξη λογικής επικοινωνίας με τη μητέρα

Συμβουλευτική προσέγγιση για τη μητέρα:

1. Συναισθηματική επικύρωση. Να αναγνωρίσετε τον φόβο της για την ασφάλεια του παιδιού: *«Καταλαβαίνω ότι θέτετε το καλύτερο για τον Γιώργο και ανησυχείτε για τη σταθερότητα του».*

2. Ενημέρωση για την τρέχουσα αγορά εργασίας

α. Να της δείξετε ότι τεχνικές ειδικότητες δεν σημαίνουν χαμηλό status ή εισόδημα: Πχ. Ένας ειδικευμένος ηλεκτρολόγος ή μηχανικός αυτοκινήτων μπορεί να έχει μεγαλύτερες αποδοχές από έναν δημόσιο υπάλληλο.

β. Να της προτείνετε να συζητήσει με επιτυχημένους τεχνίτες ή να ψάξει στατιστικά απασχόλησης.

3. Προτροπή για υποστήριξη των ικανοτήτων του Γιώργου

α. *«Τι πιστεύετε ότι θα έκανε τον Γιώργο ευτυχισμένο; Με ποιους τρόπους μπορείτε να τον υποστηρίξετε σε αυτό»?*

β. Επίγνωση ότι η εκπαίδευση δεν είναι μονοδιάστατη: Το TEE ή το ΙΕΚ μπορούν να είναι βήματα προς την ανεξαρτησία, όχι «αποτυχία».

γ. Να της θυμίσετε ότι το κύριο ζητούμενο είναι ο Γιώργος να είναι παραγωγικός και ικανοποιημένος, όχι να ακολουθήσει ένα μονοπάτι που τον κάνει δυστυχισμένο.

4. Κοινός στόχος: Ευεξία vs. Πρότυπα. Επομένως, για τον Γιώργο: Η επιλογή TEE ή ΙΕΚ θα τον βοηθήσει να αναπτύξει τα ταλέντα του με άμεση επαγγελματική έξοδο, χωρίς να αποκλείει μελλοντικές σπουδές και για τη μητέρα: Η αλλαγή της νοοτροπίας από «πανεπιστήμιο = ασφάλεια» σε «ικανότητα = ασφάλεια» είναι κρίσιμη.

ΘΕΜΑ 2ο

Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ Γ.

Η μητέρα του Γ. αναφέρεται ως πολύ κυριαρχική, υπερπροστατευτική και παρεμβατική. Θέλει πάντα να ελέγχει την κατάσταση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, μετά από κάθε περιστατικό εκφοβισμού του γιου της, προσέρχεται στο σχολείο, εισβάλλοντας στο γραφείο του Δ/ντή, απειλώντας με μηνύσεις, προκειμένου όπως η ίδια λέει, να επιλύσει το πρόβλημα του γιου της.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ Γ.

Ο πατέρας του Γ. αναφέρεται ως ένας αδύναμος άνθρωπος, απών στο πρόβλημα του γιού. Μάλιστα, ο Γ. αναφέρει πως, στο παρελθόν, κρυφακούγοντας τη συζήτηση των γονιών του, ο πατέρας του έλεγε στην μητέρα του ότι ντρέπεται για τον γιό του!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

- 1. Ποιες, κατά τη γνώμη σας, είναι οι παράμετροι που παίζουν σημαντικό ρόλο για τη θυματοποίηση του Γ., στο σχολείο; (1- 2 παράγραφοι)**
- 2. Αναφέρετε κατά προτεραιότητα τις ενέργειες που θα ακολουθούσατε, ως Σύμβουλος, για να πραγματοποιηθεί η Συμβουλευτική διαδικασία με τον μαθητή.**
- 3. Αναφέρετε το πλαίσιο της παρέμβασης (περιβάλλον, συνθήκες), όπου θα μπορούσε να διεξαχθεί η πρώτη συνέντευξη και τι ακριβώς θα παρατηρούσατε κατά την διάρκεια της πρώτης συνέντευξης με τον μαθητή.**

1. Παράμετροι θυματοποίησης του Γ. στο σχολείο

Η θυματοποίηση του Γ. στο σχολείο προκαλείται από μια πολύπλοκη αλληλεπίδραση οικογενειακών και κοινωνικών παραγόντων. Από την οικογενειακή πλευρά, η υπερπροστατευτική και κυριαρχική συμπεριφορά της μητέρας του δημιουργεί ένα κλίμα εξάρτησης και παθητικότητας στον Γ. Οι συνεχείς παρεμβάσεις της στο σχολείο, με τη μορφή απειλών και μηνύσεων, όχι μόνο δεν αποτρέπουν τον εκφοβισμό, αλλά επιβαρύνουν την κοινωνική εικόνα του Γ. μεταξύ των συμμαθητών και των εκπαιδευτικών. Η υπερβολική προστασία της μητέρας του στερεί από τον Γ. την ευκαιρία να αναπτύξει ανθεκτικότητα και ικανότητες αυτοπροστασίας, ενώ ταυτόχρονα τον παρουσιάζει ως ένα «προβληματικό» ή «ευάλωτο» άτομο, κάτι που ενισχύει την τάση των άλλων να τον θυματοποιούν.

Από την άλλη πλευρά, η απουσία συναισθηματικής στήριξης από τον πατέρα του, ο οποίος εκφράζει ντροπή για τον γιο του, αποδυναμώνει περαιτέρω την αυτοπεποίθηση του Γ. Η έλλειψη ενός σταθερού και υποστηρικτικού πατρικού μοντέλου τον αφήνει χωρίς ψυχολογικά εργαλεία για να αντιμετωπίσει τις κοινωνικές προκλήσεις, ενώ η κριτική του πατέρα ενισχύει την αίσθηση μη-αξίας και απομόνωσης. Στο σχολικό περιβάλλον, η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού και η δυναμική των ομάδων συμμαθητών μπορεί να εντείνουν την τάση θυματοποίησης, ειδικά όταν ο Γ. δεν διαθέτει τις κοινωνικές δεξιότητες να αντιδράσει ή να ζητήσει βοήθεια χωρίς την παρέμβαση της μητέρας του.

2. Πλαίσιο και στρατηγικές παρέμβασης του Συμβούλου

Πλαίσιο της πρώτης συνέντευξης

Η πρώτη συνέντευξη με τον Γ. θα πρέπει να διεξαχθεί σε ένα ήσυχο και ιδιωτικό περιβάλλον, όπως το γραφείο του συμβούλου στο σχολείο ή ένας ειδικά

διαμορφωμένος χώρος συνεδριών, όπου ο μαθητής θα αισθάνεται ασφαλής και χωρίς διακοπές. Ο χώρος θα πρέπει να είναι φιλικός και μη απειλητικός, με άνετα καθίσματα και ίσως οπτικά ερεθίσματα (π.χ. ζωγραφιές, βιβλία) που μπορούν να βοηθήσουν στη χαλάρωση. Ο χρόνος της συνέντευξης θα πρέπει να είναι καλά ορισμένος (π.χ. 45-60 λεπτά) και να γίνεται σε μια ώρα που ο Γ. δεν αισθάνεται βιασμένος (π.χ. κατά τις σχολικές ώρες, χωρίς να επηρεάζει το διάβασμά του).

Παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια της πρώτης συνέντευξης

Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνέντευξης, θα παρατηρήσω προσεκτικά την συμπεριφορά, το λεκτικό στυλ και τα συναισθήματα του Γ.. Συγκεκριμένα, θα εστιάσω σε:

1. Μη λεκτικές ενδείξεις: Η στάση του σώματος (π.χ. κλειστή/ανοιχτή), η οπτική επαφή, οι χειρονομίες και οι εκφράσεις του προσώπου μπορούν να αποκαλύψουν το επίπεδο άγχους, δυσπιστίας ή άνεσης που νιώθει.
2. Συναισθηματικές αντιδράσεις: Θα παρακολουθήσω πώς αντιδρά όταν αναφέρεται στον εκφοβισμό, στη σχέση του με τους γονείς του και στις δικές του ικανότητες. Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τυχόν σημάδια θυμού, λύπης ή απαξίωσης.
3. Επικοινωνιακό στυλ: Αν χρησιμοποιεί αμυντική γλώσσα, αν αποφεύγει συγκεκριμένα θέματα ή αν εκφράζεται με αυτοκριτική (π.χ. «Δεν αξίζω»).
4. Αφηγηματική συνοχή: Το πώς περιγράφει τα γεγονότα (π.χ. αν εστιάζει μόνο στις αρνητικές εμπειρίες ή αν αναγνωρίζει και θετικές πτυχές του εαυτού του).

Στρατηγικές παρέμβασης

Στην πρώτη συνάντηση, ο κύριος στόχος είναι η δημιουργία εμπιστοσύνης και η κατανόηση της υποκειμενικής εμπειρίας του Γ.. Θα χρησιμοποιήσω ανοιχτές ερωτήσεις (π.χ. «Πώς περιγράφεις τις σχέσεις σου με τους συμμαθητές σου;») και ενεργητική ακρόαση για να τον ενθαρρύνω να μοιραστεί τις σκέψεις του χωρίς να νιώθει κρινόμενος. Θα τον βοηθήσω να αναγνωρίσει τις δυνάμεις και τα ενδιαφέροντά του (π.χ. οι τεχνικές του δεξιότητες) ως εργαλεία αυτοπεποίθησης. Επίσης, θα διερευνήσω τις σχέσεις του με τους γονείς του με ευαισθησία, χωρίς να δημιουργήσω αντίθεση, και θα τον ρωτήσω αν θα ήθελε να συμμετάσχει σε μελλοντικές συνεδρίες με την οικογένειά του.

Τέλος, θα τον ρωτήσω πώς θα ήθελε να βοηθηθεί και θα συζητήσουμε πρακτικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού (π.χ. πώς να ανταποκρίνεται, ποιοι άλλοι μπορούν να τον στηρίξουν στο σχολείο). Η πρώτη συνάντηση θα κλείσει με μια συνοπτική επισκόπηση των θεμάτων που αναδείχθηκαν και μια ξεκάθαρη πρόταση για τη συνέχεια (π.χ. εβδομαδιαίες συνεδρίες, συνεργασία με καθηγητές).

ΘΕΜΑ 3: Η Ελένη είναι μαθήτρια της Α' Λυκείου και ζει στην Αθήνα μαζί με τους γονείς της και τον μικρότερο αδερφό της. Καθημερινά έχει ένα αρκετά φορτωμένο πρόγραμμα, μιας που έχει εξωσχολικά μαθήματα και πηγαίνει τρεις φορές την εβδομάδα κολυμβητήριο. Αφού επιστρέφει το μεσημέρι από το σχολείο, τρώει, ξεκουράζεται για λίγο βλέποντας τηλεόραση και στη συνέχεια ξεκινά τις απογευματινές της υποχρεώσεις. Επιστρέφει γύρω στις 20.00 στο σπίτι και τότε αρχίζει το διάβασμα. Όμως, επειδή, στο δωμάτιο της κοιμάται και ο αδερφός της δεν έχει πάνω από μια ώρα για να δουλέψει στο γραφείο της. Εξαιτίας αυτού είτε κάνει τα μαθήματα της βιαστικά, είτε διαβάζει στην κουζίνα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να συγκεντρωθεί και τελικά να μην έχει την επίδοση που θα ήθελε στο σχολείο. Οι καθηγητές της λένε ότι μπορεί να είναι ένα «καλό μυαλό», αλλά χρειάζεται να προσπαθήσει περισσότερο, αν θέλει να περάσει στο Πανεπιστήμιο. Η ίδια είναι πραγματικά απογοητευμένη και δεν ξέρει τι να κάνει. Νιώθει ότι έχει αρχίσει να έχει πολλά κενά σε βασικά μαθήματα και ότι του χρόνου στη Β' Λυκείου, οι συμμαθητές της θα είναι πιο προχωρημένοι από την ίδια και δεν θα μπορεί να τους παρακολουθήσει. Σκέφτεται να πάει στη θετική κατεύθυνση, γιατί της αρέσει πολύ η Βιολογία και θα ήθελε να περάσει στο Βιολογικό, ενώ οι γονείς της την παρακινούν να ασχοληθεί με τα οικονομικά, γιατί έχουν λογιστικό γραφείο και έτσι θα έχει σίγουρο μέλλον. Η αλήθεια είναι ότι δεν έχει απορρίψει την πρότασή τους, αλλά ταυτόχρονα δεν νιώθει έτοιμη να πάρει μια τόσο μεγάλη απόφαση.

Ερωτήματα:

1. Καταγράψτε ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα εμπόδια που συναντά η πρωταγωνίστρια της μελέτης
2. Καταγράψτε τις γέφυρες, δηλαδή τα εφόδια, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν το άτομο
3. Συντάξτε τον «τροχό σταδιοδρομίας» της πρωταγωνίστριας της μελέτης

1. Τα εμπόδια που συναντά η Ελένη

Η Ελένη αντιμετωπίζει μια σειρά από εμπόδια που επηρεάζουν τόσο την ακαδημαϊκή της απόδοση όσο και την ψυχολογική της ευεξία. Το πιο άμεσο εμπόδιο είναι η έλλειψη κατάλληλου χώρου μελέτης, καθώς το δωμάτιο που μοιράζεται με τον μικρότερο αδερφό της δεν της επιτρέπει να διαθέσει αρκετό χρόνο και ησυχία για το διάβασμα. Αυτό την οδηγεί είτε σε βιαστική και αναποτελεσματική μελέτη, είτε σε προσπάθειες να μελετήσει σε ακατάλληλους χώρους όπως η κουζίνα, όπου η έλλειψη συγκέντρωσης μειώνει την ποιότητα της εργασίας της. Παράλληλα, το φορτωμένο πρόγραμμα της, με τις εξωσχολικές δραστηριότητες και τα μαθήματα, δημιουργεί χρονική πίεση και κόπωση, μειώνοντας την ενεργητικότητά της και την ικανότητα να αφοσιωθεί στα μαθήματα.

Επιπλέον, η Ελένη αντιμετωπίζει ψυχολογικά εμπόδια, όπως ο φόβος της ότι δεν θα μπορέσει να ακολουθήσει τους συμμαθητές της στη Β' Λυκείου λόγω των κενών που

αναπτύσσονται στα βασικά μαθήματα. Αυτή η αβεβαιότητα ενισχύει το άγχος της και τη δυσφορία, καθώς νιώθει ότι οι προσπάθειές της δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των καθηγητών της. Τέλος, η σύγκρουση μεταξύ των δικών της επαγγελματικών επιλογών και των πιέσεων των γονιών της δημιουργεί ένα επιπλέον στέρεο εμπόδιο. Οι γονείς της προωθούν την επιλογή των οικονομικών σπουδών για λόγους ασφάλειας, ενώ η ίδια έλκεται από τη Βιολογία, γεγονός που την οδηγεί σε δίλημμα και αναποφασιστικότητα. Η έλλειψη σαφούς κατεύθυνσης και η αίσθηση ότι δεν ελέγχει πλήρως το μέλλον της συμβάλλουν στην ψυχολογική της φόρτιση.

2. Τα εφόδια που μπορούν να βοηθήσουν την Ελένη

Παρά τα εμπόδια, η Ελένη διαθέτει αρκετά εφόδια που μπορούν να τη βοηθήσουν να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της. Αρχικά, η ίδια είναι διατεθειμένη να προσπαθήσει και έχει μια καλή ακαδημαϊκή βάση, όπως επισημαίνουν και οι καθηγητές της, γεγονός που υποδηλώνει ότι έχει τις δυνατότητες να βελτιώσει την επίδοσή της με την κατάλληλη υποστήριξη. Επιπλέον, η αγάπη της για τη Βιολογία και η σαφής κλίση προς τη θετική κατεύθυνση μπορούν να λειτουργήσουν ως κίνητρα για να ενισχύσει τη μελέτη της σε αυτόν τον τομέα.

Ένα άλλο σημαντικό εφόδιο είναι η υποστήριξη που μπορεί να λάβει από το σχολικό περιβάλλον. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να ζητήσει βοήθεια από τους καθηγητές της για να καλύψει τα κενά της ή να συμμετάσχει σε ομαδικές μελέτες με συμμαθητές, οι οποίες θα μπορούσαν να βελτιώσουν τόσο την κατανόησή της όσο και την κοινωνική της ενσωμάτωση. Επίσης, η οργάνωση του χρόνου της είναι ένα εφόδιο που μπορεί να αναπτυχθεί με σωστή καθοδήγηση. Αν μπορέσει να δημιουργήσει ένα πιο ρεαλιστικό και ισορροπημένο πρόγραμμα, μειώνοντας ίσως τις εξωσχολικές της δραστηριότητες ή αναδιανέμοντας τον χρόνο της, θα έχει περισσότερες ευκαιρίες να επικεντρωθεί.

Τέλος, η επικοινωνία με τους γονείς της μπορεί να γίνει μια σημαντική γέφυρα. Αν η Ελένη μπορέσει να εκφράσει με σαφήνεια τα δικά της ενδιαφέροντα και τους φόβους της, ενώ παράλληλα ακούσει τις ανησυχίες των γονιών της, ίσως βρεθεί μια συμβιβαστική λύση που να ικανοποιεί όλες τις πλευρές. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο σπουδών που συνδυάζουν τη Βιολογία με τα Οικονομικά, όπως η Βιοτεχνολογία ή η Διαχείριση Περιβάλλοντος, οι οποίες θα μπορούσαν να της προσφέρουν και τα δύο πεδία.

3. Ο «Τροχός Σταδιοδρομίας» της Ελένης

Ο τροχός σταδιοδρομίας της Ελένης θα πρέπει να περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες ενέργειες, οι οποίες θα της επιτρέψουν να ξεπεράσει τις τρέχουσες δυσκολίες και να οικοδομήσει ένα πιο σαφές και ικανοποιητικό μέλλον.

Στο βραχυπρόθεσμο πλαίσιο, η προτεραιότητα είναι η βελτίωση των συνθηκών μελέτης. Η Ελένη θα μπορούσε να συζητήσει με τους γονείς της τη δημιουργία ενός ειδικού χώρου μελέτης, ακόμα και αν αυτός είναι ένας μικρός γωνιακός πίνακας σε ένα κοινόχρηστο δωμάτιο, ή να κανονίσει να μελετάει σε δημόσιες βιβλιοθήκες μετά το σχολείο. Παράλληλα, θα μπορούσε να αξιολογήσει το πρόγραμμά της και να μειώσει προσωρινά κάποιες δραστηριότητες, ώστε να διαθέτει περισσότερο χρόνο για το διάβασμα.

Στο μεσοπρόθεσμο πλαίσιο, η Ελένη θα μπορούσε να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη μιας πιο αποτελεσματικής μεθόδου μελέτης, όπως η χρήση χρονοδιαγραμμάτων, η συμμετοχή σε φροντιστήρια για τα μαθήματα που δυσκολεύεται ή η αναζήτηση ψηφιακών πόρων που να την βοηθούν να καλύψει τα κενά της. Επίσης, θα μπορούσε να ξεκινήσει συζητήσεις με τους γονείς της σχετικά με τις σπουδές της, παρουσιάζοντας έρευνες για τις επαγγελματικές προοπτικές στη Βιολογία και εξετάζοντας πιθανούς συμβιβασμούς.

Στο μακροπρόθεσμο πλαίσιο, ο στόχος είναι η επιλογή της κατεύθυνσης και η προετοιμασία για το πανεπιστήμιο. Η Ελένη θα μπορούσε να συμμετάσχει σε επαγγελματικούς προσανατολισμούς, να επισκεφτεί πανεπιστήμια ή να μιλήσει με φοιτητές και επαγγελματίες και στα δύο πεδία (Βιολογία και Οικονομικά) για να πάρει μια πιο ρεαλιστική εικόνα. Ταυτόχρονα, θα μπορούσε να αναζητήσει πρακτικές εμπειρίες, όπως εθελοντική εργασία σε εργαστήρια ή στο γραφείο των γονιών της, για να διαπιστώσει πού βρίσκει μεγαλύτερη ικανοποίηση